

Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân



Jaartal + zaaknummer : 2022 / D2022-01-019656
Raadsvergadering d.d. : 17 februari 2022
Portefeuillehouder : J. Boerema
Programma : (1) Ynwenner en Bestjoer
Programmaonderdeel : Bestuurlijke samenwerking
Naam opsteller : H. Feenstra E-mail: h.feenstra@noardeast-fryslan.nl
Onderwerp : Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2050.
Begrotingswijziging : nee

Voorgesteld raadsbesluit

De raad wordt voorgesteld de volgende besluiten te nemen:

1. De bijgaande en als zodanig gewaarmerkte zienswijze van het bestuur van de Vereniging van Waddenzeegemeenten (bijlage 4) te onderschrijven.
2. Geen overige wensen of bedenkingen in te brengen tegen het voorlopig vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2021-2026.

Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders legt het voorlopig vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2021-2026 (Uitvoeringsprogramma) van de Agenda voor het Waddengebied 2050 voor wensen en bedenkingen voor aan de raad.

Aan alle partners is gevraagd om voor 1 maart 2022 eventuele wensen en bedenkingen bij het Ministerie van I&W kenbaar te maken.

De behandeling van de stukken heeft op diverse momenten plaatsgevonden: in het bestuur van de Vereniging van Waddenzeegemeenten, het Omgevingsberaad Waddengebied (OBW) en het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW). De gemeente Noardeast-Fryslân heeft de Agenda niet getekend maar is via de Vereniging van Waddenzeegemeenten wel goed betrokken bij de totstandkoming van het Uitvoeringsprogramma en het onderliggende Doelendocument. Het niet tekenen van de Agenda heeft in ieder geval bereikt dat bijvoorbeeld de landbouw direct aan tafel zat bij het maken van het Uitvoeringsprogramma en ook in de uitwerking een juiste rol krijgt.

In eerste instantie hebben de raden hun wensen en bedenkingen in het najaar van 2019 over de ontwerp Agenda voor het Waddengebied gegeven. Deze wensen zijn in de definitieve Agenda ook gehonoreerd en in het nu voorliggende voorlopig vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2021-2026 ook verder uitgewerkt (zie bijlagen).

Op 14 december 2021 zijn de gemeenteraden geïnformeerd tijdens een digitale bijeenkomst.

Beoogd effect

Het doel van dit raadsvoorstel is om uw raad te informeren over het voorlopig vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2021-2026 en het traject om te komen tot definitieve vaststelling daarvan.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in waddenbreed ingezet beleid.

Het advies van het Omgevingsberaad is met het Uitvoeringsprogramma en de initiatieven waar de gemeenten trekker voor zijn, in het bestuur van de Vereniging van Waddenzeegemeenten op 8 december 2021 besproken.

1.1.1 Het bestuur staat positief ten opzichte van het Uitvoeringsprogramma, met inachtneming van het advies van het Omgevingsberaad, en is bereid om de initiatieven

13: "Programma toerisme en recreatie langs de kust" en

14: "Integrale maritieme ontwikkeling havenplaatsen"

in samenwerking met de betrokken gemeenten uit te voeren.

1.1.2 Zienswijze bestuur Vereniging van Waddenzeegemeenten.

Het bestuur heeft een kanttekening geplaatst bij initiatief nummer 11: "Mogelijkheid energietransitie Waddengebied".

De gemeenten zijn in de omschrijving van het initiatief in het Uitvoeringsprogramma niet betrokken.

Het bestuur stelt voor om dit initiatief anders op te zetten, zodanig dat recht wordt gedaan aan de rol van de gemeenten in de Omgevingswet. Dit kan plaatsvinden in de uitwerking van initiatief 11, in de omschrijving zitten wel aanknopingspunten om de rol van de (kust)gemeenten breder te maken.

2.1 Tijdens de Toogdag Wadden op 3 februari 2021 hebben ruim 50 partijen de instemmingsverklaring behorende bij de Agenda ondertekend.

Met de ondertekening geven de partijen aan de doelen en ambities van de Agenda te onderschrijven en mee te willen werken aan een verdere uitwerking en doorwerking in de eigen visies en plannen. De partijen dragen vanuit eigen kracht en mogelijkheden bij aan de uitvoering van de agenda en de doorwerking daarvan in het eigen beleid. Hiermee wordt uiting gegeven aan het zelfbindend karakter van de Agenda.

Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026

Het Uitvoeringsprogramma bevat een bundeling van initiatieven die (mede) bijdragen aan het behalen van de doelstellingen voor de Waddenzee en het Waddengebied en waar partijen in de periode 2021-2026 mee aan de slag willen.

De initiatieven zijn in samenwerking met alle partners opgesteld en zijn aanvullend op het bestaande beleid en beheer.

Opzet Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026

Het Uitvoeringsprogramma is opgezet aan de hand van 11 deelprogramma's. Per deelprogramma wordt inzichtelijk gemaakt hoe vanuit het desbetreffende deelprogramma wordt bijgedragen aan het realiseren van de hoofddoelstellingen voor de Waddenzee en het Waddengebied.

(Hoofddoelstelling Waddenzee: "een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap".

Doelstelling Waddengebied: "veilig, vitaal en veerkrachtig in 2050".)

De uitvoeringsstrategieën zijn per deelprogramma vertaald in zogeheten veranderdoelen (ER-doelen) en SMART doelen. Vervolgens is gekeken welke nieuwe dan wel lopende initiatieven bijdragen aan het behalen van deze doelen. De doelen zijn neergelegd in een separaat Doelendocument.

Dit Doelendocument is als bijlage toegevoegd aan het voorlopig vastgestelde Uitvoeringsprogramma.

Het Uitvoeringsprogramma, met daarin de initiatieven voor de periode 2021-2026, is daarop gebaseerd. De onderwerpen of dilemma's waar partijen verder over in gesprek gaan, zijn eveneens opgenomen in het Uitvoeringsprogramma.

2.1.1 Doelendocument

Het Doelendocument diende als achtergrond om tot een zo consistent mogelijk Uitvoeringsprogramma te komen.

Het Doelendocument beschrijft de ambitie die de partijen wensen te maken, maar nog niet overal de manier waarop. Het Doelendocument maakt zichtbaar waar doelen met elkaar kunnen schuren en waar de verschillende partijen het gesprek nog verder over voeren. Waar zich dat voordoet is expliciet in het Uitvoeringsprogramma aangegeven. Het is de bedoeling om deze dilemma's voor de definitieve vaststelling (medio 2022) zoveel mogelijk op te lossen.

2.1.2 Initiatieven

In hoofdstuk 4 van het Uitvoeringsprogramma wordt per initiatief beschreven wat het doel is, op welke wijze het initiatief bijdraagt aan het behalen van de doelen, wie verantwoordelijk is, wat de planning is, wat de kosten zijn en wat qua inzet nodig is om het desbetreffende initiatief uit te voeren.

Dit is nog niet voor alle initiatieven volledig uitgewerkt, omdat er op onderdelen nog discussie is, bijvoorbeeld over de financiering.

Er is voor gekozen om wel alle initiatieven op te nemen in het Uitvoeringsprogramma omdat hiermee inzicht wordt gegeven welke initiatieven de partijen de lopende periode 2022-2026 oppakken.

Het is de bedoeling om bij de definitieve vaststelling van het Uitvoeringsprogramma de financiering van de initiatieven rond te hebben.

2.2 Er zijn onderdelen anders aangepakt.

Belangrijkste aangescherpte uitwerkingen die hebben plaatsgevonden op verzoek van gemeentelijke inbreng, na ondertekening van de instemmingsverklaring Agenda voor het Waddengebied.

2.2.1. De landbouw is met meerdere vertegenwoordigers betrokken bij de uitwerking van het Uitvoeringsprogramma, zowel bij de inhoudelijke formuleringen voor de landbouw zelf, als bij de andere sectoren.

Een essentiële toevoeging is het uitvoeringsinitiatief nummer 18: "Ontwikkeling zoetwaterstrategie voor de landbouw in het Waddengebied", dat door de landbouw wordt getrokken en afgestemd met uitvoeringsinitiatief nummer 9: "Integrale aanpak kustzone", dat door de waddenprovincies wordt getrokken.

2.2.2 De bedenkingen die leefden bij de landbouw hebben ook geleid tot een nieuw uitvoeringsinitiatief nummer 25: "Toetsing en toepassing impactanalyse", dat samen met de economische sectoren, waaronder ook de landbouw, is vormgegeven.

De methodiek is vastgesteld en wordt dit voorjaar op twee pilots uitgetoetst.

2.2.3. De kustgemeenten hebben gevraagd om een extra initiatief om recreatie, toerisme en cultuur op een hoger plan te tillen.

Hiertoe is een extra uitvoeringsinitiatief nummer 13: "Programma toerisme en recreatie langs de kust" opgenomen.

Kanttekeningen en risico's

2.1 Wonen en werken in het waddengebied en Waddenzee.

Dit onderwerp verdient in het kustgebied van de gemeente bijzondere aandacht, het zit wel in de verschillende initiatieven verweven maar vanuit het gemeentelijk apparaat zijn capaciteit en middelen nodig om dat voor onze gemeente ook te verzilveren. En de gebied specifieke punten goed onder de aandacht te brengen en te houden.

Financiën

Voor het uitvoeren van het gehele Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied wordt geen bijdrage gevraagd van de gemeenten.

Voor het opzetten van de programma's van de initiatieven "Programma toerisme en recreatie langs de Waddenkust" en "Integrale maritieme ontwikkeling havenplaatsen" is budget nodig van de betrokken gemeenten en de totale kosten worden gedeeld door de gemeenten gezamenlijk.

Vervolg en planning

Het genomen besluit van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW) op 8 december 2021 betreft de voorlopige vaststelling van de voorliggende versie van het Uitvoeringsprogramma voor bespreking met de achterbannen.

Hiermee wordt invulling gegeven aan het verzoek van de gemeenten om voldoende tijd in te plannen in het traject om te komen tot het Uitvoeringsprogramma.

In het voorjaar van 2022 wordt het Uitvoeringsprogramma aangepast naar aanleiding van de ingebrachte wensen en bedenkingen en wordt advies van het Omgevingsberaad gevraagd.

Het streven is om in het BOW van juni/juli 2022 het definitieve Uitvoeringsprogramma vast te stellen, dit na bespreking in het Omgevingsberaad Waddengebied in mei/juni 2022.

Communicatie + Participatie

In het Uitvoeringsprogramma is een apart hoofdstuk (8) opgenomen dat ingaat op de communicatie.

Daarnaast zal voor de uitvoeringsinitiatieven die bij de gemeenten liggen specifiek aandacht komen voor communicatie in de nog op te stellen programmaplannen.

Verder worden alle betrokken organisaties periodiek geïnformeerd via rapportages over de voortgang van het totale Uitvoeringsprogramma.

Bijlagen

1. Uitvoeringsprogramma 2021-2026, bij de Agenda voor het Waddengebied;
2. Doelendocument, dat als achtergrond diende om tot het Uitvoeringsprogramma te komen;
3. Advies van het Omgevingsberaad over het Uitvoeringsprogramma;
4. Zienswijze bestuur Vereniging van Waddenzeegemeenten.

Dokkum, 25 januari 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

de secretaris, H.J.C.M Verbunt MBA

de burgemeester, mr. J.G. Kramer

De raad van de gemeente Noardeast-Fryslân,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 25 januari 2022;

Besluit:

1. De bijgaande en als zodanig gewaarmerkte zienswijze van het bestuur van de Vereniging van Waddenzeegemeenten te onderschrijven.
2. Daarnaast worden de volgende wensen en bedenkingen ingebracht tegen het voorlopig vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2021-2026:

a. Agrarisch gebied

Toelichting:

Het binnendijks-gebied van de gemeente Noardeast-Fryslân is een waardevol agrarisch gebied met name voor de akkerbouwsector, welke zich kenmerkt als het beste pootaardappelteeltgebied wereldwijd. Omdat dit van onschatbare waarde is, zal dit een van de pijlers moeten blijven onder de economische ontwikkeling van dit binnendijkse gebied, met zijn eigen kenmerkend landschap en cultuurhistorische waarden om de leefbaarheid te behouden.

b. Zoet-zout

Toelichting:

De begrenzing van het Natura 2000 gebied Waddenzee ligt op de zeedijk en er zijn geen bufferzones binnendijks afgesproken en gerealiseerd. Met respect voor gemaakte afspraken in het verleden, geven we in het noordelijk kleigebied van de gemeente Noardeast-Fryslân geen extra ruimte voor zoet-zout overgangen. En ten aanzien van uitbreiding “zilte teelten binnendijks” willen we eerst de uitkomsten van de evaluaties van de pilots afwachten alvorens in te zetten op “zilte teelten binnendijks”.

c. Fiskerij

Toelichting

De garnalefiskerij net fuort en daliks beheine troch it ferbieden fan it fiskjen oer waadplaten, mar yn it foarste plak mei de fiskers yn oerlis te gean en mei-inoar ta in oplossing te kommen. De klam leit no te folle op registrearjen, monitoaren (track- trace) en ferbieden.

d. Enerzjyorgong

Toelichting:

De enerzjyorgong en iepen lânskip ha in wichtich haadstik yn dizze aginda. Ek leit it aksint op klusterjen fan wynmûnen. De gemeente Noardeast-Fryslân hat har op it mêd fan de enerzjyorgong maksimaal ynspand, troch in bydrage oan de Fryske RES-opjefte te leverjen. Sawol it koalysjeakkoart (2019 -2022) fan Noardeast-Fryslân as it provinsjale bestjoersakkoart (2019 -2023) biede gjin romte foar nije solitêre wynmûnen en nije sinneparken op kostbere klaaigrûn

e. Zomerpolders

Toelichting:

- De zomerpolders moeten als cultuurhistorische kernwaarde in het gebied worden opgenomen in hoofdstuk 3 en op de Basiskaart en erfgoed P. 32 van de Waddenagenda.
- De zomerpolders met agrarische bestemming worden behouden en niet worden verkwelderd, alsmede de agrarische bestemming en bijbehorende rechten blijven behouden.

Behoud van de agrarische bestemming geldt ook op de kwelders. Dit alles overeenkomstig de beheersverordening Waddenzee.

- f. De zorgen niet zijn weggenomen of de landbouwbelangen voldoende worden geborgd.
- g. Nieuwe initiatieven m.b.t. gaswinning, aanlanding kabeltracé's, energietransitie, bereikbaarheid eilanden en uitbreiding havens kunnen de afgesproken doelen doorkruisen en zo de landbouwbelangen schaden.
- h. Bij UP 18 dient, alvorens te starten met de natuurkansenkaart, eerst ingezet worden op een zoetwaterstrategie en kenniscentrum voor verzilting.
- i. Er worden geen maatregelen genomen waarvan doel en effect onduidelijk zijn of waar belangen botsen en er geen objectieve impact-analyse is gemaakt.
- j. De huidige beheersovereenkomst voor het buitendijkse geldt tot uiterlijk 2026. Het buitendijkse gebied kan door kweldervorming versterkt worden mits de beheersovereenkomst na 2026 geborgd blijft, zodat het gebied zijn economische functie kan behouden en zo onmisbaar blijft voor de Friese natuur.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân in zijn openbare vergadering d.d. 17 februari 2022.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr. S.K. Dijkstra

mr. J.G. Kramer